

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Ju 2023/00373

Skärpta straff för flerfaldig brottslighet (SOU 2023:1)

Inledning

Förslagen baseras till stor del på rättspolitiska överväganden. I de delarna lämnar hovrätten inga synpunkter. Utifrån de aspekter som hovrätten har att beakta vill hovrätten dock framföra följande.

Ny modell för straffmätning av flerfaldig brottslighet

Den föreslagna modellen är inte okomplicerad och kan föra med sig initiala tillämpningsproblem. Utifrån utgångspunkten att straffen för flerfaldig brottslighet ska höjas, är hovrätten emellertid positiv till den lösning som föreslås. Enligt hovrätten förefaller den lösning som förordas av utredningen ha fler fördelar och färre nackdelar än övriga lösningar som presenterats i betänkandet.

Hovrätten är positiv till förändringen som innebär att straffvärdebedömningen mer fokuserar på vad gärningspersonen har gjort än exakt hur många brott det är fråga om. Utvecklingen under de senaste 10 – 15 åren har enligt hovrättens mening inneburit ett alltför stort fokus på antals- och andelsräkning. I stället bör det vara just den skada, kränkning eller fara som gärningarna inneburit liksom gärningspersonens insikter, som är det centrala. Detta belyses väl i den inledande genomgång som presenteras i utredningen. I och med att hjälpregeln placeras i det tredje stycket framgår tydligare att det just är fråga om just en hjälpregel.

Hovrätten anser dock att man bör överväga att införa en övergångsbestämmelse. Avsaknad av en sådan riskerar att leda till tillämpningssvårigheter när det är fråga om flerfaldig brottslighet som inträffat både före och efter lagens ikraftträdande.

En höjning av den gemensamma straffskalans maximum

Utredningen föreslår att möjligheten att överskrida det svåraste straffet bör utvidgas vid de högsta straffnivåerna. Ändringen framstår som logisk särskilt mot bakgrund av att det under senare år genomförts ett stort antal skärpningar av enskilda straffskalor utan att helheten har övervägts. Hovrätten instämmer i utredningens bedömning att det finns ett behov av en bredare straffskaleöversyn. Hovrätten har i övrigt inga synpunkter på

förslaget om att höja straffmaximum på det sätt som föreslås i 26 kap. 2 § brottsbalken utan instämmer i förslaget.

Hantering av flerfaldig bötesbrottslighet

Hovrätten har inga synpunkter på förslaget i stort. Ökade möjligheter att övergå till fängelsenivå vid flerfaldig bötesbrottslighet möjliggör en mer nyanserad straffvärdebedömning. Hovrätten instämmer därför i förslaget.

Straffmättningsstationer

Det framstår inte som klart för hovrätten vad mervärdet med att lagstifta om s.k. straffmättningsstationer skulle vara. Tvärtom riskerar det att skapa en onödig stelbenthet i situationer där det finns fördelar med att vara mer nyanserad vid bedömningen. Exempelvis i situationer där det är aktuellt att med stöd av 34 kap. 4 § brottsbalken undanröja en tidigare påföljd och döma till en gemensam påföljd för den samlade brottsligheten riskerar nuvarande förslag att leda till att den tidigare brottsligheten inte kan beaktas i tillräcklig utsträckning. Det framstår heller inte som en bra ordning att kompensation för långsam handläggning eller hänsyn till övriga billighetsskäl i vissa fall inte kommer kunna hanteras på ett adekvat sätt inom ramen för brottmålet. Därtill ser hovrätten att det finns en risk för att lagreglerade straffmättningsstationer kan leda till att kortare fängelsestraff döms ut då förslaget kan medföra en återhållsamhet hos domstolarna att utnyttja en högre straffmättningsstation. Hovrätten avstyrker därför förslaget.

Förundersökningsbegränsning

Enligt hovrätten kommer den nya modellen ofrånkomligt leda till att åklagare i mindre utsträckning än tidigare kommer att besluta om förundersökningsbegränsning. Frågan är om detta leder till att rättsväsendets resurser används på ett önskvärt sätt.

Konsekvenser

En trolig effekt av förslaget för domstolarna, som en förlängning av att åklagarna kommer att besluta om åtalsunderlåtelse och förundersökningsbegränsning i mindre utsträckning, är att åtalen kommer öka i antal och/eller förhandlingarna bli mer omfattande. Detta kommer för de allmänna domstolarna att leda till ökade kostnader för handläggning, förhandling och domskrivning beträffande de brottsmisstankar som tillkommer i berörda mål. Domstolarnas ökade kostnader bör beaktas vilket inte skett.

Detta yttrande har beslutats av hovrättspresidenten Charlotte Brokelind, hovrättslagmannen Niklas Rundberg och hovrättsrådet Martin Andersson. Föredragande har varit tf. hovrättsassessorerna Ida Ehrencrona och Karin Björkdahl.

Charlotte Brokelind

Ida Ehrencrona

Karin Björkdahl

Kopia

Övriga hovrätter

Kammarrätterna

Tingsrätterna under Göta hovrätt

Justitiedepartementet, enheten DOM

Domstolsverket

Hovrättens intranät